

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Daniel.

Den förtrollade Öen.

Geogr.
Hist.

1600-talet
Sv.

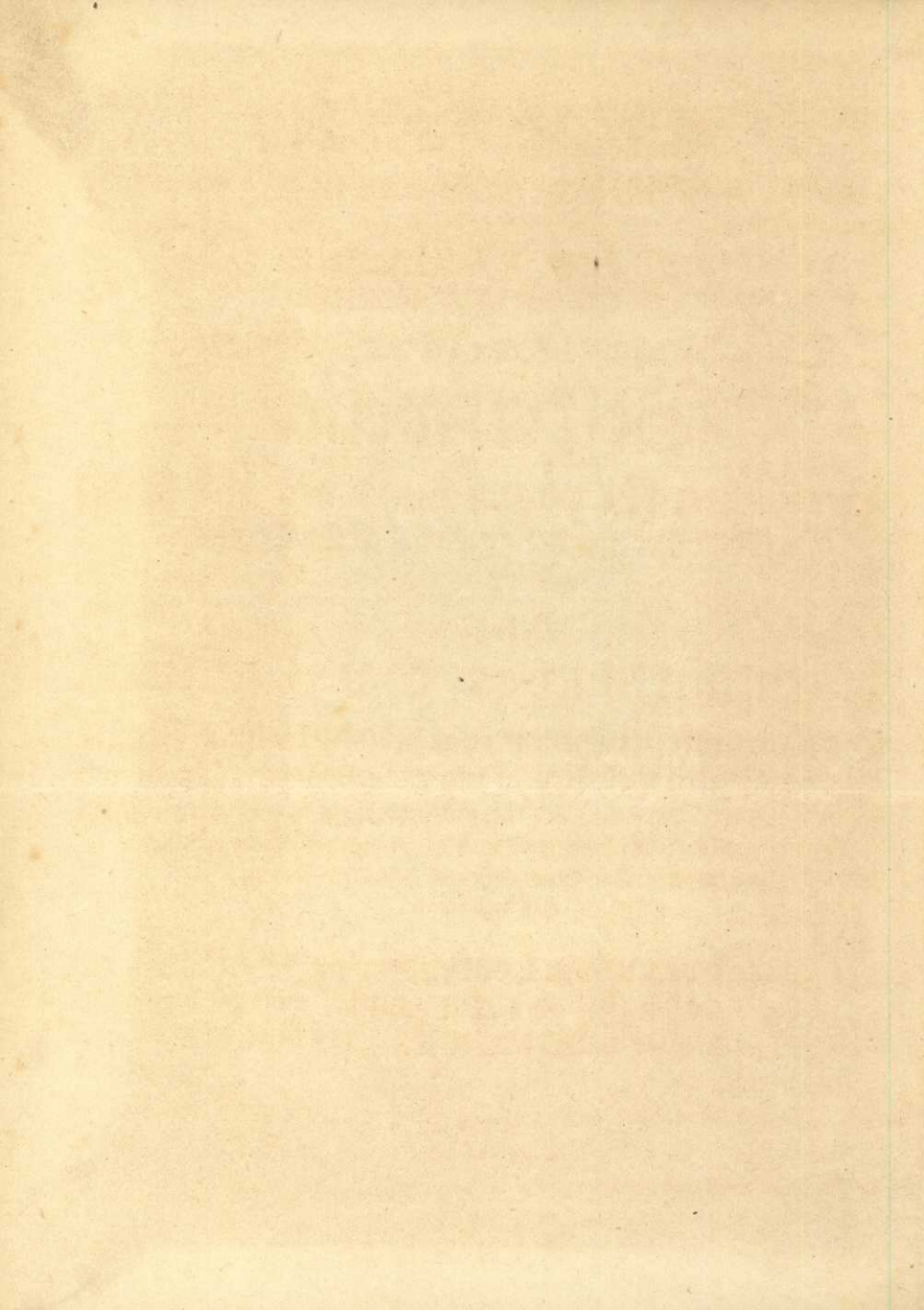
TRANEMÅLA
SÄMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

Hamilton, W.

Söns O-Brazile

eller

Dhen förtrollade i Nor- Irland belägne Söns

Beskrifwelse/

Huru dhen för några hundra år sedan
är förtrollat worden/ men nu ifrån Trolleriet

aldeles befriat.

Och huru

Capitain James mal Donnel,

**Då han medh sitt Skepp kom tilbakers vthur Frank-
rike/ och wille til Killybegg i Irland/ igenom ett töcknigt och
stormachtigt Wäder / denne Dön oförmodeligen funnit/ och hwad ho-
nom och hans Sold dher uppå undersampte medh en Felds itändande
widerfart/ iämwal dhenne Söns Miledom
och Situation**

**Skrifwen vthur Londenderris i Irland/ til een
godh Wänn i Engeland / och på begäran
förswänskat i Stockholm/ Åhr 1675.**

Högtåhrade Herz Frende.

Nah hafwer erhållit Eder Skrifwelse aff den 12.
 Februarij tillijka medh dhe hoos gående Tryckte
Tijdingar om Röstwarens Capitain Custakes dö-
 deliga afgång / öfwer hwilkens dödh alle wåre
 Riöpmån här i Island mycket glade äre / och be-
 synnerligen min Fæhrbroor Mattias Calsow / för hwilken denne
 Custacke ett Stepp nyligen borttegit. Och til at bemöta min
 Herz Frende i sådant fall igen / wil iagh honom här medh notifi-
 cera een händelse / som icke mindre är sann / som hon migh under-
 ligh och sällsam förekommer. nembl. om dhen een lång tijdh
 bortåt bthropade Dön O Brasilie, om hwilken i twiswels ythan
 offta tilförende hört hafwen. Man håller före / at många vnder-
 sällsamme och äfwenyrliche ting i Werlden äre / och besynner-
 ligen omförtullade Dör / Slot / Tornar / och dheslijkes / så kan iag
 fuller säha / at wårt Romungarijke här ythman alle andre Nati-
 oner widt öfwergrår / som wij och een lång tijdh hafwe haft een
 förtrollat Dö i Nord Island / om hwilken man mycket sagt och
 hördt hafwer. Och sannerligen / då iagh kom hit til Island och
 hörde dheffe sällsamme ting / och gertiene man sade / at dhe dheenne
 Dö offta hafwa sedt medh Ulstern / så hölt iagh dhett i förstonne
 för een wydigtat Fabel / och bespottade dhem som sådant förtäl-
 de. Ehurwål nu många lärde och förståndige män sådant
 bejat / at dhe wed klart wäder / besynnerligen om Sommartijd /
 hafwa seet een rätt stor / fullkomligh Dö / men när dhe länge haf-
 wa seet wyppå henne / förswan hon. Dhet hafwer sigh och til
 dragit / at vnder tijden en Wänn och Naboer ropat dhen andre at
 see dhett / så at under tijden moeket Folck dher öfwer sammankom-
 mo som sigh inbillat / at fullkomligen hafwa sedt Dön / ja sombli-
 ge hafwa och warit så företwetne / och medh Botar begifwit sigh
 dijt åth / men då dhe komne til dhen Orth dher dhe förmeentes Dön
 wara / hafwa dhe intet sunnit; åthskillige gamble Personer refe-
rera

rera troöwärdige ting / huru dhenne Dön i begynnelsen är kom-
men til sådant förtrollande. Jagh bekänner / at migh dher twee-
ne ting dhenne tiden mödt hafwa / hwilka brachte mig til stoor
förvandra.

1. Hwadandhet må komma / at man dhenne Dö finner
insatt i många så nya som gamla Land Charter (medh nam-
net O Brazile.

2. Hwad eder Faarbroder (hwilken som i wäl tweeten
för 4. år sedan i Glaslong är dödd bleswen) måtte hafwa be-
weckt / som een så wijs och mycket höglärd man / at sätta sig
här wedh förrige Konungens Lifstijt i så stoor Oro och Be-
swär / och at han sökt förloff och tillståndelse at kunna winna dhen-
na Dön ; sannerligen han och dhe som honom här til rådt / haf-
wa sitt utseende dher på haft at dheenna förtrollade Dö een gång
igen måtte eröfrat blifwa. Effter wår nu Regerande Konungz
lyckeliga insättiande haar man haft årskillige tijdingar / at hon
wore reensatt och eröfrat. Ja nyligen wedh Parlamentes se-
naste Sammankomst i Dublin år 1673 / är en kommen utur
Ulster och försäkrat Parlamentet, at Trolleriet wore bortdrifwit /
och Dön wittnen ; Men dhet har sigh intet således besunnit. Twå
år dher effter / haar en öwåkere föregifwit / huru han hade haft en
uppenbarelse aff Himmelen / at han wore dhen som förordnat war /
medh ett effter hans Synn nybyggt Skepp / intaga Dön : Til
hwilken ända han och ett Skepp försärdiga låtit. Men hu-
ru hans företagande aflupit / har iagh wijdare intet hört : Sy-
nes at dhen föresagde tiden än icke war kommen.

Jagh försäkrar Herr Frende / at iagh dhet då icke så lätteli-
gen trodde / som iagh dher om / nu aff säker hand förwiffat är / men
omdhet i begynnelsen war een Romisk opdycht / eller en Babilo-
nisk hemlighheet / kan iagh icke säya / wil och icke dher om disputera,
vthan iagh är förwiffat / at tiden medh Trolleriet eller huru man
dhet falla wil nu aldeles är uthe / och Dön heel uppenbar och inta-
gen / och dhet korteligen på dhetta sättet.

Sket är een Capicain Johan Nisbåth/ hwilken sigh för dhetta i
Lijnsåky i Landskapet Fermanagh vppehållit. Men nu på 7.
eller 8. åhr wistat i Killebegs/ i Friijersskapet Boijlagh och
Bonnuj/ i Landskapet Dunnegall i Ustern. Hwilken sedan han kom
til Killebegs/ frachtat åthskillige Skepp til Frankrijke och Holland
medh dhe Wabror som dher i Landet wanka: Och nu nyligen i sidst
Septembri Månadt/ haar han leigdt ett Skepp medh Smör/ Talg
och Hudar åth Frankrijke/ hwilket åther igen skulle tilbaka hempta
Frank Wijn. Dhetta Skepp då dhet på heemresan war/ och efftet dheras
mening komme når wed Irlandiske Kusterne/ år den 2. Martij innewa-
rande åhr 1674. effter een klar lius Natt/ emdoot morgonen wedh Solen
nes vpgång eu tiocet dimba vpstigen/ hwilken warat i 4. tijmar/ och enår
dhen igen förswann och klart bleff/ besunno dhe sigh wara på eer obe-
kant Orth/ och dhet starcka Wådret dresthem nårmare på Landet. Då
nu Capicainen James mal Donnel, Skepparen Alexander Jouson/
Skep Zimmerman James Ross/ och dhe öfrige Bååsmån/ såge sigh
så når Landet/ dhet dhe intet kände/ kunde dhe sigh intet besinna hwadh
dhet skulle wara för en Orth: Ty dhemwar wål kunnigt alle. Dar och
heela Jaarwatnet emellan Irland och Skottland.

Då dhe sigh nu så når Landet besunne/ och såge Klippor en långt
ifrån sig/ gaff Capicainen Ordre, at vthmåta diupet/ och effter dhet war
en mehr än 3. sambner diupt/ sunne dhe rådeligit/ at stryka Seegel och
kastat Anckar. Sedan dhe hade kastat Anckar/ beslute dhe/ at 4. Per-
soner skulle sättia i Land medh Båthen/ at förnimma/ hwar dhe wore/
och em något dher på wore at bekomma. Dhe 4. som ginge til Lans/
war Zimmermannen James Ross och 3. Bååsmån/ som toge Wårior
och Pistoler medh sigh.

Då dhe nu kommo til Lande/ ginge dhe igenom en Slog/ och inn
om någre Engelske Mijl/ kommo dhe i ren lustigh Dahl/ dher dhe sun-
no allehanda slagz Bostap/ Håstar och Fåå: Dher såge dhe ett listet/
dech wål befåstat Slott/ til hwilket dhe gingo och hultade dher på/ men
dher war ingen som för dem vplåt. Sedan dhe nu länge dher före klappat/
men såge heller hörde til ingen Mennistia/ slöthe dhe dher aff/ dhet måste
wara en ledigh Orth/ och ginge dher ifrån. Då

Då dhe något längre fort gångne word/ och kommo vppå en hög
Backa/ sågo dhe een Wijs ifrån Slottet/ een stor hoop smarta Caniner/
men blefne icke warse hwarken flere Huus eller någon Menniska. E-
när dhe nu 2. eller 3. Tilmor hade nåndrat omkring/ nånde dhe em til-
bakens igen til Skeppet/ och förtelde Capitainen och dhe andre hwad
dhem nederfarit war. Capitainen och dhe andre resolverade sigh
dher på/ at alla vndantogandes een som skulle bewaka Skeppet/ drogo til
Lands/ och delte sigh i twenne dhelar/ dhen ena gick åth dhen högre/ och
dhen andre åth dhen wänstre Sijdan. Bägge dhelarne gingo aff och
ann/ til ungefehr kl. 4. eller 5. efter middagen/ men ingen aff dhem såg
eller hörde til en endaste Menniska/ vthan mycket Beskap/Wilduier
Caniner och sådant slag. Men langra vp i Landet sågo dhe tiocka
Stogar i hwilka dhe intet torde wäga sigh/ vthan komme bäggedhelar-
ne til sin Råth igen.

Omder då dhet ledh åth Niffien och bleff något kall/ samman-
kämpade dhe een hoop gammalt Lådmed och gjorde en Eld wedh een
gammal nedhfallen Eel. När dhe nu sutto wed Elden och wårinde sigh/
och rökte Tobak; Sij då hörde dhe ett skräckeligt och grusweligt
tiutande öfwer heela Ön/ och besynnerligen wedh dhen Orien/ dher dhe
hade sedt dhet gamla Slottet/ hwilket dhem så förskräkte/ at dhe lupo
ifrån Elden och Tobakspijpan til Råthen/ skyndade sigh måst dhe
kunde åth Skeppet/ hwarest dhe heela Natten öfwer wore i stor rådhä-
ga/ emedan dhe/ huru gärna dhe och wilde/ icke torde begifwa sigh til
Slös/ ty rådet war dhem emoot.

Dhen andra Morgonen/ så snart Soolen war vrgången/ sågo dhe
rå Landet en gammal heel grå Gubbe/ hwilken 10 Karlar som hans
Drängar medh blåtta Hufwuden efftersölgde. Han kom närmare
Stranden/ och på gammal Skotska roopade til Folket i Skeppet/ som
alle stode å swan för öfwerloppet/ hwadan dhe wore/ hwar ifrån dhe kom-
mo/ hwar i vil dhe sigh hade ärnat och hwad dhe inneade? Hwilken Ca-
pitainen swarade/ han komme ifrån Frankrike/ och hade Franskt Wijn
inne/ medh hwilket han wore sinnat/ om Gudh honom listwet förwmar/
til Killebegs i Landskapet Dunnegall i Irland/ då frågade dhen gamle

Widdermannen honom wijsdare/ huru han wore hijt kommen/ och om han wiste hwar han wore eller huru han nu skulle komma dher ifrån? Capitainen swarade honom at han i går för än dhen tiocka Dimban honom öfwerfallit/ hade tänck/ at han wore på Jrlänste Grändzjerne/ men hwarest han nu wore/ och huru han skulle komma dher ifrån wiste han samerligen icke. Di sade dhen gamle Widdermannen til honom/ om han wille komma til Lands/ skulle han höfligen blifwa vndsågnat/ sade honom och hwar han war/ men han skulle affett och annat rijkeligen bestänke/ säker och behållen komma til sin hemwist igen. Men Capit. frågade honom/ om och hans folck eller Skeppet något ondt. tilfogas skulle? Di nu dhen gamle honom här om nogsamti försäkrat/ är Capitainen sielff siette wäl bewäpnat dragen til Lands.

Et snart dhe wore komme til Lands/ vndsågnade dhem dhen gamle dhen eena effter andra/ och sage til dhem/ at dhe wore dhe endaste / som dhemme Ön i någre hundrade år sedt hafwa. Ön hette O-Brazile, hans förtäder hade i förtijden varit Furstar dher på; sade och/ at han och medh honom ächskillige Personer aff qualicet wore igenom een elact Diefwils konst/ aff en stor Trool Ande på Tyranniskt sätt inneslutne vppå dhet Slottet/ för hwilket dhe i gåår klappade/ och många dheras Förtäder sine Lijffz dagar dher åländeligen anda måst/ och heela Ön wore dhe onde Andars Heemwiss/ och här til varit giorder för Menniskiom o-tienligh och ofhylligh. Men nu wore then förbannade tiden vthe/ och förbi/ hwilket som han sade/ hade varit then senaste dagen aff then nästförlutne Månadt.

När nu wijsdare frågades/ hwar före ingen på Slottet swarade Bäcksmännerne som i gåår så länge klapade ther på? Swarade then Gamble: At ehurwald dhen förbannade tiden wore förbi/ och at Ön nu wore blifwen shylligh / och hwar man kunde komma ther på/ doch hade icke han heller the öfrige ingen macht at swara någon som dhem tiltalte/ eller befria sigh vthur sitt Fångelse/ in til thes een Feld aff någre gode Christne vppå edn wore giorder. Då han wijsdare bleff tillfrågat/ om hannu wore aldeles fri/ och ey mehr kunde förtrollat blifwa; Sade han/ at han nu wore aldeles fri/ och lærer intet mehra blifwa orenat/ vthan all

Doms macht wöre nu borta/ så thet förfräckeliga fuldret förled en natt hordes.

Dmsijder och effter hällit samtaal/ förde then gamble them til bemte Slott/ hwilkens förnambla Torn war något nederfallet/ hwarest äthskillige gråd så Mäns. som Doms. Personer/ hwilka Capitainen och them andre/ wänligen och wäl vndsägna de/ häriligen tracterade/ medh sköna och rika præsenter/ bestämte/ them thenna Dons Herlighheet och Rikedom wiste/ och sadhe them ther hoos/ at hon wöre öfwer 60. Mijl i längden och 36. Mill i bredden/ och hade een stoor ymnogheet aff Hästar/ Koor/ Jädr/ Jortar/ Caniner/ och allehanda arth Foglar; Men inga Swijn; Som och rika Gull. och Sölswer Miner, men så ä Mennecker/ och mycket litit Säd. Städer och Byar hade ther och tillförrende warit/ men the wöre alle raderade. Så the nu så rikeligen bestänckte wöre/ öfswere the igen til sitt Skepp beledsagade/ och them rätta wägen til Harbos äth. thetas gamble Sidkanter wiste/ och kommo så andre dagen til Killybegs/ ther the thet oppenbarade för alle Stadzbe-tiente och andre förnamme Personer / hwilka i begynnelsen them intet troo wilde/ til thes Capitainen och dhe andre them wiste the många Gull och Siltwerstycken/ som the ther bekommit hade/ hwilket war stoort och aff gammalt Mynt/ något förrustat/ men war doch bara Gull. Capitainen tilbodh sig och at föra dijt til bemte Dö några Udselg-män/ hwilka åstundade wijdate vnderättelse hafwa. Hwilka och 3. dagar ther effter rett annat Skepp medh bemte Skeppare Alexander Jonson/ och någre aff the andre Bäcksmän som them Wägen wiste. Dijt äth sände äre/ Hwarest the höstligen vndsägna de/ och medh allehanda/ hwar medh the begäfwade blifwit / äther igen lyckeligen til-baka komne äre och medhbracht någon närmare kunkap om Landzens Natur.

Sedermehra äre och äthskillige Andelige och andre Personer dijt gängne at besee henne/ hwilka (såsom the medan iagh thetta skrif-mer än icke äre tillbaka komne) vthan all twiswel lära hempta medh sig någon fullkomligh Relarion.

Ubrade Frände/ sätta i luset/ bekänkiande/ tihetta vidare at för-
kunna/ ty iagh försäkrar eder/ at iagh thet icke allenast hafwer hørdt aff
Capitain Nissens/ egoimund/ och an d. H. H. the/ andre Rådsmän som
dit och wadit hafwer om Efter hwilken Relation och skilliche förneh-
mer Berhöber aff ändt holska Expresser/ medh lista berättelse vnder
sitt namn och Signete/ til några Föredämme i Dublin. Edher i thet
öfriga inlät beswärligh fall. / förblifwed iagh

Eders

Londenderrey den 14. Martij

Anno 1674.

Tionsfärdigste Tienare

Wilhelm Hamelton.

Ubrade Frände/ iagh förmentar edher
unga Goussin wedh dhenna tiid sigb vp
pehaller i London/ så frampt i kunnan vp
fråga honom/ beder iagh edher/ at i ho-
nom dhenna Relation wiissa willien/ dhe
torde honom kan skee wara tienligit em-
dan hans Fader för dhetta hafwer hafst
nagon befaling på bemelte Os.

Edher i thet öfriga inlät beswärligh fall. / förblifwed iagh
Eders
Londenderrey den 14. Martij
Anno 1674.
Tionsfärdigste Tienare
Wilhelm Hamelton.

1674

